

NEWYDDLLEN CWLWM – IONAWR 2019

cwlwm

**Croeso i Newyddlen Cwlwm Mis Ionawr,
lle wnewch ganfod y wybodaeth ddefnyddiol
ddiweddaraf ar gyfer y sector blynyddoedd
cynnar, gofal plant a chwarae.**

CYNNWYS:

1. Arolygaeth Gofal Cymru (AGC)

2. Safonau Gofynnol Cenedlaethol

3. Bwyd a Maeth mewn Lleoliadau Gofal Plant

**4. Fframwaith sefydlu ar gyfer blynyddoedd
cynnar a gofal plant Cymru gyfan**

**5. Ymgyrch cenedlaethol i recriwtio rhagor o
weithwyr blynyddoedd cynnar a gofalwyr plant**

6. Datblygu Cydberthynas Cyflogaeth Dda

7. Diweddariad Pensiynau

**8. Cynnig Gofal Plant i Gymru...
Blwyddyn yn ddiweddarach**

9. Y Gwiriwr Lefel Cymraeg

**10. Tribiwnlys Anghenion Dysgu Ychwanegol
ac Addysg (Cymru) 2018**

1 Arolygaeth Gofal Cymru (AGC)

Mae'r AGC wedi cyhoeddi ei [adroddiad blynyddol ar gyfer 2017 - 2018](#). Mae'r adroddiad yn amlygu'r cynnydd yn y nifer o arolygiadau gofal plant a chwarae yn ystod y deuddeg mis, cynnydd o draean ers y flwyddyn ddiwethaf, sef 1492. Er hynny, mae'r nifer o wasanaethau chwarae a gofal plant a reoleiddir wedi disgyn o 4321 o 4137, a gwelwyd gostyngiad ar draws yr holl wasanaethau. Mae hyn yn achos o bryder i'r sector. Bydd partneriaid Cwlwm yn parhau i drafod gyda Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau bod cynaladwyedd a thwf gofal plant yn flaenoriaeth uchel.

Mae'r adroddiad yn nodi'r gwaith parhaus i ddatblygu gwasanaethau digidol, gan gynnwys symudiad tuag at gofrestru ar-lein ar gyfer yr holl wasanaethau cofrestredig. Mae partneriaid Cwlwm yn gweithio'n agos gyda AGC i gefnogi'r datblygiad hwn, a byddem yn rhannu diweddariadau yn y dyfodol.

Diolch i bawb a ymatebodd i holiadur Cwlwm ar asesiadau tawel AGC. Dyma ganfyddiadau allweddol yr holiadur:

- 108 o ymatebion oddi ar y sector gofal plant a'r sector chwarae yng Nghymru.
- Dwedodd 89% y cafodd y rhesymeg tu ôl i'r asesiadau tawel ei hegluro'n glir.
- Dwedodd 76% eu bod yn cytuno gyda'r radd dawel a roddwyd.

Rhennir y canfyddiadau gydag AGC er mwyn cefnogi datblygiad pellach y defnydd o raddau cyhoeddedig o Ebrill 2019.

2 Safonau Gofynnol Cenedlaethol (SGC) ar gyfer Gofal Plant a Reoleiddir i blant hyd at 12 oed.

Dymunai Llywodraeth Cymru a Cwlwm hel barn darparwyr gofal plant a darparwyr chwarae ar y Safonau Gofynnol Cenedlaethol.

Trwy gwblhau holiadur byr ar-lein, gallwch helpu ni i wella'r gefnogaeth rydym yn darparu i'r sector, a goleuo penderfyniadau polisi'r dyfodol. Mae'r holiadur yn gofyn am farn y darparwr ar sut mae'r SGC yn eu cynorthwyo i ddarparu gofal plant o safon, ynghyd â newidiadau a gwelliannau a ellir gwneud.

Mae'r holiadur ar-lein ar wefan Cwlwm.

<https://www.cwlwm.org.uk/safonau-gofynnol-cenedlaethol-national-minimum-standards/>

Bydd o ar agor hyd at 22ain Chwefror 2019.

3

Llywodraeth Cymru yn lansio Canllawiau Arferion Gorau ar Gyfer Bwyd a Maeth mewn Lleoliadau Gofal Plant

Mae bwydlenni iach a ryseitiau ar gyfer brecwastau, prydau, byrbrydau a diodydd i blant yn eich gofal ar gael i'w lawr lwytho [yma](#). Cliciwch ar y ddolen 'Dysgu Mwy' i weld canllawiau cynhwysfawr sy'n rhan o gyfres o fentrau gan Llywodraeth Cymru bydd yn cyfrannu at newidiadau cadarnhaol i ddietau yn y blynyddoedd cynnar, a sicrhau bod plant yn cyrraedd ac yn cynnal pwysau iach wrth iddynt dyfu a datblygu. Mae hyn yn cynnwys gosod safonau bwyd cyfredol a seilir ar dystiolaeth, a chanllawiau ar sut i weithredu nhw yn ymarferol, gan gynnwys:

- **gweini byrbrydau maethlon gydag ychydig neu ddim siwgr a halen;**
- **darparu diodydd diogel ac iachus yn unig, megis llaeth a dŵr, a wneith amddiffyn dannedd**
- **gweini ystod o brydau blasus a maethlon i helpu plant ddatblygu arferion bwyta da; a**
- **sicrhau bod meintiau'r prydau yn addas i oedran y plant**

Mae yna lawer o declynnau ac adnoddau i gynorthwyo lleoliadau i ddatblygu eu darpariaeth bwyd a diod, i gynorthwyo plant i fwyta'n dda, ac i fonitro eu cynnydd.

Darperir hyfforddiant i staff lleoliadau yn lleol, trwy'r rhaglen 'Sgiliau Maeth am Oes', a darperir gan ddiategwyr ym mhob bwrdd iechyd. Am ragor o wybodaeth, gwelwch:

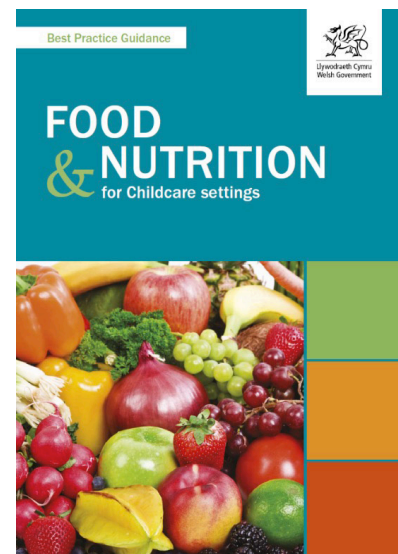
Nutrition Skills for Life™

Sgiliau Maeth am Oes

<https://www.publichealthnetwork.cymru/en/topics/nutrition/nutrition-skills/>

Byddem hefyd yn gweithio'n agos gydag Arolygaeth Gofal Cymru i sicrhau bod gan Arolygwyr gwybodaeth a dealltwriaeth o'r canllawiau.

4 Fframwaith sefydlu ar gyfer blynyddoedd cynnar a gofal plant Cymru gyfan

Cyflwynir teclyn newydd gan Gwasanaethau Cymdeithasol i hybu hyder a sgiliau gweithwyr blynyddoedd cynnar a gofal plant.

Bwriad y fframwaith yw sicrhau bod gan weithwyr y sector y sgiliau, gwybodaeth a hyder sydd ei angen i weithredu'n gymwys o fewn 6 mis cyntaf eu cyflogaeth.

Bydd y fframwaith yn gymorth i ymarferwyr:

- deall eu rôl - yr hyn a disgwylir ganddynt, a pha gefnogaeth gallan nhw ddisgwyl
- dod i adnabod eu gweithleoedd, a'r wybodaeth sydd ei angen arnynt i gyflawni ei swydd
- dod i adnabod eu cydweithwyr a datblygu perthnasau gwaith cadarnhaol
- deall y ffyrdd orau i gefnogi eu cydweithwyr

Mae'r Fframwaith yn un o'r camau a weithredir o dan y cynllun 10-mlynedd ar gyfer gweithlu gofal plant, chwarae a blynyddoedd cynnar. Bydd y fframwaith sefydlu yn gymorth i Lywodraeth Cymru i broffesiynoli'r sector blynyddoedd cynnar a gofal plant. Bydd y fframwaith yn cefnogi cyflwyniad y cymhwyster gofal plant newydd pan gaiff ei sefydlu ym mis Medi 2019, a bydd yn ffurfio rhan o gynllun tymor hir i ddatblygu fframwaith hyfforddiant cenedlaethol mewn partneriaeth â Gofal Cymdeithasol Cymru.

Mae'r Fframwaith sefydlu ar gyfer gweithwyr blynyddoedd cynnar a gofal plant Cymru gyfan ar gael i'w lawr lwytho yma:

socialcare.wales/learning-and-development/all-wales-induction-framework-for-early-years-and-childcare

Os oes gennych unrhyw ymholiadau ynglŷn a'r Fframwaith, gallwch gysylltu â Gofal Cymdeithasol Cymru ar **0300 30 33 444**

5 Ymgyrch cenedlaethol I recriwtio rhagor o weithwyr blynyddoedd cynnar a gofalwyr plant

Yn 2019 bydd Gofal Cymdeithasol Cymru yn lansio ymgyrch cenedlaethol i ddenu a recriwtio mwy o weithwyr i'r sector blynyddoedd cynnar a gofal plant.

Wedi ei ddatblygu mewn partneriaeth â nifer o fudiadau, mae'r ymgyrch yn anelu i godi ymwybyddiaeth o fanteision a gwobrwyau gyrfa ym maes blynyddoedd cynnar a gofal plant, ac i ddarparu gwybodaeth a chefnogaeth i'r sawl sydd a'r priodweddau personol a sydd â diddordeb mewn maes o fewn y sector.

Pe dymunech ddarganfod mwy, cysylltwch â rheolwr y rhaglen, Andrew Bell, trwy ei e-bost: andrew.bell@socialcare.wales

6 Datblygu Cysylltiadau Cyflogaeth Dda

Mae staff o ansawdd a chysylltiadau cyflogaeth dda yn hanfodol i'r sector. Er mwyn gwneud pethau'n iawn, mae ACAS (Gwasanaeth Cyngori, Cymodi a Chyflafareddu) yn darparu gwybodaeth a chyngor diduedd am ddim i gyflogwyr a gweithwyr ar bob gwedd ar gysylltiadau yn y gweithle a chyfraith cyflogaeth, gan gynnwys:

- **Codau Ymarfer statudol a chyngor ac arweiniad** i helpu cyflogwyr e.e. ar sut i ysgrifennu contract cyflogaeth neu ymdrin â disgyblaeth a chwyn;
- **hyfforddiant wedi'i deilwra** gan gynnwys hyfforddiant ar-lein;
- cyngor arbenigol diduedd am ddim drwy'r **Llinell Gymorth (0300 123 1100)** a **Llinell Gymorth Gwasanaethau Ar-lein** i gyflogwyr a gweithwyr.

www.acas.org.uk

Llinell Gymorth 0300 123 1100, o ddydd Llun i ddydd Gwener 8yb-6yh

7 Diweddariad Pensiwn

Mae cofrestriad awtomatig yn fenter gan y Llywodraeth, sy'n ei gwneud hi'n orfodol i'r cyflogwyr gofrestru eu gweithwyr cymwys i gynllun pensiwn. Rhaid i'r cyflogwr talu pres i'r cynllun hefyd. Erbyn Ebrill 2019, bydd y cyfanswm y cyfraniad isaf yn cynyddu i 8%; gyda'r cyflogwr yn talu 3% a'r cyflogai yn talu 5%.

www.thepensionsregulator.gov.uk/cy

The Pensions Regulator (TPR) website header and main content. The header includes the TPR logo, the tagline 'Making workplace pensions work', a search bar, and navigation links for Employers, Business advisers, Trustees, and About us. The main content features a section titled 'The Pensions Regulator (TPR)' with a sub-header 'We protect the UK's workplace pensions. We make sure employers, trustees, pension specialists and business advisers can fulfil their duties to scheme members.' To the right of this text are two gears, one with a clock face and one with a pound symbol (£). Further right are two statistics: '1.3 million employers have confirmed they have met their automatic enrolment duties' and '9.9 million workers will be able to save more due to automatic enrolment'. Below this is a grid of three boxes: 'Employers' (Automatic enrolment, re-enrolment and scheme management duties), 'Business advisers' (For IFAs, EBCs, actuaries, accountants, bookkeepers & payroll administrators), and 'Trustees' (Understand your role as a pension scheme trustee).

8

Blwyddyn yn ddiweddarach... Cynnig Gofal Plant i Gymru, Canlyniadau Ymchwil Arad a'r NatCen

Mynychodd partneriaid Cwlwm y grŵp rhanddeiliad Cynnig Gofal Llywodraeth Cymru ar ddiwedd mis Tachwedd 2018. Cyflwynwyd canlyniadau gwaith ymchwil y Gwerthusiad Darpariaeth Gynnar y Cynnig Gofal Plant i Gymru yn ystod y digwyddiad. Cafodd partneriaid Cwlwm eu cyfweled, a chyfrannodd hwy i'r canfyddiadau. Mae'r clorianyddion wedi argymhell bod Llywodraeth Cymru yn rhoi ystyriaeth bellach i:

- wneud hi'n haws i ymgeisio / profi cymhwyster, a gwneud y profiad yn un gyson ar gyfer bob rhiant sy'n gweithio
- wella, ac o bosib, canoli'r dull cyfathrebu
- ddarparu rhagor o wybodaeth glir i help rhieni cyfrifo costau gofal plant, gan gymryd trethi credyd i blant i ystyriaeth
- unioni darpariaeth gofal plant a darpariaeth Meithrin Cyfnod Sylfaen, mewn perthynas â rhoi mynediad i rieni a threfniadau ariannu
- y berthynas gweithiol rhwng ysgolion sy'n darparu'r MCS a darparwyr gofal plant
- elfennau o gyflenwi gan gynnwys codi tâl am oriau ychwanegol gan ddarparwyr a'r defnydd o'r gyllideb AAY gan Weithredwyr Cynnar awdurdodau lleol a darparwyr sy'n cyflwyno'r cynnig
- Gwaith ymchwil i ddarparu tystiolaeth derfynol ar effaith y Cynnig Gofal Plant i Gymru.

[Darllenwch yr adroddiad llawn yma](#)

9 Gwiriwr Lefel Cymraeg

Erbyn rŵan rydym yn siŵr eich bod wedi clywed am y Gwiriwr Lefel Cymraeg. Dyma erfyn diagnostig sydd yn defnyddio 4 gweithgaredd ar-lein i adnabod lefel sgil y gweithlu gofal a chwarae.

Gwnewch cais i gymryd rhan heddiw, e-bostiwch: edi@meithrin.cymru

Mae llwyddiant y prosiect yn dibynnu ar eich cyfraniad

Pam ddylwn i gymryd rhan?

- I gael fod yn rhan o'r 'Cynnig Gweithredol i Gymru' – cynnig gwasanaeth yn y Gymraeg heb fod angen i rywun ofyn amdano.
- Bydd AGC yn adrodd ar ac yn ystyried y 'Cynnig Gweithredol' o fewn gwasanaethau gofal.
- I adnabod cyfleoedd i hybu'ch datblygiad proffesiynol. Mae nifer o gyrsiau ar gael i'ch cynorthwyo i fireinio'ch Cymraeg ac i ddatblygu sgiliau newydd. Bydd y Gwiriwr yn gymorth i chi benderfynu ar y gefnogaeth sydd fwyaf addas i chi.
- Byddech yn cyfrannu tuag at ddatblygiad cyrsiau Cymraeg pwrpasol ar gyfer y sector Blynyddoedd Cynnar, Gofal Plant a Chwarae trwy Gymru gyfan.

Sut ydw i'n canfod fy lefel?

- Byddech yn derbyn amcangyfrif o'ch lefel Cymraeg ar gyfer sgiliau **Gwrando a Darllen** ar unwaith.
- Ceir eich atebion i'r elfennau **Siarad ac Ysgrifennu** eu hasesu gan berson, felly dyle eich canlyniadau ymddangos ar eich cyfrif o fewn 14 ddiwrnod o orffen.

10

Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a Thribiwnlys Addysg (Cymru) 2018

Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru)

Ystod oedran 0 hyd at 25
Bydd un system ddeddfwriaethol yn ymwneud â'r cymorth a roddir i blant a phobl ifanc rhwng 0 a 25 oed sydd ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) ac sy'n derbyn addysg a/neu hyfforddiant.

Y Gymraeg
Os bydd angen darpariaeth ddysgu ychwanegol drwy'r Gymraeg ar blentyn neu berson ifanc, rhaid cofnodi hynny yn y CDU a rhaid cynryd 'pob cam rhesymol' i sicrhau'r ddarpariaeth yn Gymraeg.

Cod ADY gorfodol
Bydd y Cod ADY yn sicrhau bod gan y system newydd ar gyfer ADY ffiniau clir y mae modd eu gorfodi ar lefel gyfreithiol y mae'n rhaid i awdurdodau lleol a chyffwrdd Llywodraethu sy'n gyfrifol am gefnogi plant a phobl ifanc sydd ag ADY weithredu o'u mewn.

Hawliau clir a chyson i apellio
Bydd gan bob plentyn, ei rieni/gofalwyr a phobl ifanc hyd at 25 yr hawl i apelio i'r Tribiwnlys Addysg yn erbyn penderfyniadau a wnaed gan awdurdod lleol neu sefydliad addysg bellach mewn perthynas ag ADY neu CDU. Rhaid cynnig gwasanaethau eiriolaeth annibynnol i blant a phobl ifanc.

Taflen ffeithiau 5

Cynllun unedig
Bydd cynlluniau datblygu unigol (CDUau) yn disoddi'r gwahanol gynlluniau statudol ac anstatudol presennol ar gyfer dysgwyr o oedran ysgol gorfodol neu'n iau, yn ogystal ag ar gyfer dysgwyr sydd dros oedran ysgol gorfodol mewn ysgolion neu addysg bellach.
Bydd hyn yn sicrhau cysondeb a pharhad, a bod darpariaeth a hawliau'n cael eu diogelu, pa bynnag mor ddirifol neu gymhleth.

Cynnwys plant a phobl ifanc yn fwy
Bydd plant, eu rieni/gofalwyr a phobl ifanc yn cael cymorth i ddeall a chymryd rhan yn y penderfyniadau a gymerir sy'n effeithio arnynt. Dylid helpu rhoi sicrwydd priodol iddynt, a chynnig cyfleoedd iddynt godi unrhyw bryderon a sicrhau bod eu cwestiynau'n cael eu hateb.

Osgoi anghytundebau a datrys anghytundebau'n gynharach
Os nad yw plentyn, ei rieni/gofalwyr neu berson ifanc yn hapus â phenderfyniadau a wnaed gan ysgol ynghylch ADY neu CDU, gallant wneud cais i'r awdurdod lleol er mwyn iddynt gael eu hadolygu neu eu hailystyried.

Mwy o gydweithredu
Ie bo angen, bydd CDUau yn cynnwys darpariaeth ddysgu ychwanegol (DDdY) y cyflunwyd arni gan wasanaethau iechyd, gwasanaethau cymdeithasol a gwasanaethau eraill, yn ogystal ag addysg. Bydd CDUau yn cynnwys cynllun gweithredu sy'n nodi'n glir pa asiantaeth sy'n gyfrifol am gyflenwi'r elfennau unigol.

OCL © Hwffaint y Gwas 2018 WG34035

Mae Llywodraeth Cymru yn darparu canllawiau a manylion am wasanaethau sy'n ymwneud ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) ar eu gwefan. Gweler [yma](#) am fanylion.

Ymgynghoriad ar y Cod ADY drafft ar gyfer Cymru

Yn ddiweddar, mae Llywodraeth Cymru wedi lansio ymgynghoriad cyhoeddus ar y Cod ADY drafft a'r bwriad polisi ar gyfer nifer o reoliadau cysylltiedig eraill arfaethedig. Bydd yr ymgynghoriad yn rhedeg tan 22 Mawrth 2019. Mae'r ddogfen ymgynghori a'r ffurflen ymateb yn ogystal â fersiwn hawdd ei darllen a fersiwn plant a phobl ifanc o'r ymgynghoriad ar gael ar-lein yn:

<https://beta.gov.wales/draft-additional-learning-needs-code>

Gellir anfon negeseuon e-bostio / postio at y cyfeiriad isod i gyrraedd erbyn 22 Mawrth 2019 ar y diweddaraaf:

E-mail: SENreforms@gov.wales

Cyfeiriad: Y Tîm Trawsnewid Anghenion Dysgu Ychwanegol, Yr Isadran Cefnogaeth i Ddysgwyr, Y Gyfarwyddiaeth Addysg, Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NQ

Bydd Llywodraeth Cymru yn cynnal cyfres o ddigwyddiadau ymgynghori ledled Cymru ym mis Chwefror a bydd pob digwyddiad yn cynnwys gweithdy sy'n ymwneud a'r blynyddoedd cynnar. Mae cofrestru ar gyfer y digwyddiadau bellach ar agor - gallwch chi gofrestru i fynychu digwyddiad yma:

<https://aln-regional-event-2019.eventbrite.co.uk>

www.cwlwm.org.uk

Mae partneriaeth Cwlwm yn cynnwys y sefydliadau isod:

CLYBIAU PLANT CYMRU KIDS' CLUBS

Bridge House, Station Road, Llanishen, Caerdydd CF14 5UW

Ffôn: 029 2074 1000 **E-bost:** info@clybiauplantcymru.org

BLYNYDDOEDD CYNNAR CYMRU

Unit 1, The Lofts, 9 Hunter Street, Caerdydd CF10 5GX

Ffôn: 029 2045 1242 **E-bost:** info@walesppa.org

MUDIAD MEITHRIN

Y Ganolfan Integredig, Boulevard de Saint-Brieuc, Aberystwyth, Ceredigion SY23 1PD

Ffôn: 01970 639639 **E-bost:** post@meithrin.cymru

NDNA CYMRU

Office 2, Crown House, 11 Well Street, Rhuthun, Sir Ddinbych LL15 1AE

Ffôn: 01824 707823 **E-bost:** wales@ndna.org.uk

PACEY CYMRU

Room G16, The Maltings, East Tyndall Street, Caerdydd CF24 5EZ

Ffôn: 0845 880 1299 **E-bost:** paceycymru@pacey.org.uk